

GINTAUTĖ ŽIBĖNIENĖ
VALDONĖ INDRAŠIENĖ

ŠIUOLAIKINĖ DIDAKTIKA

Vadovėlis

VALSTYBĖS ĮMONĖ
REGISTRŲ CENTRAS

Vilnius, 2017

Rekomendavo spausdinti:

Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto Edukologijos katedra
(2017 m. birželio 19 d. posėdžio protokolo Nr. PD K2-6),

Mykolo Romerio universiteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto Taryba
(2017 m. birželio 21 d. posėdžio protokolo Nr. 1ESDI-9),

Mykolo Romerio universiteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto
Pedagogikos studijų programos 2017 m. birželio 26 d. posėdžio protokolo Nr. 10K-115,

Mykolo Romerio universiteto mokslinių ir mokomųjų leidinių aprobavimo leidybai
komisija (2017 m. liepos 17 d. posėdžio protokolo Nr. 2L-18).

Recenzavo:

prof. habil. dr. MARIJONA BARKAUSKAITĖ (Lietuvos edukologijos universitetas),

prof. habil. dr. MARGARITA TERSEVIČIENĖ (Vytauto Didžiojo universitetas),

doc. dr. GRAŽINA ŠMITIENĖ (Klaipėdos universitetas),

prof. dr. LORETA ŽADEIKAITĖ (Lietuvos edukologijos universitetas),

prof. dr. VAIVA ZUZEVIČIUTĖ (Mykolo Romerio universitetas).

2.3. Mokymasis bendradarbiaujant

Samprata ir aktualumas. Bendradarbiavimas – tai socialinė sąveika su kitais asmenimis, kai kartu vykdoma tam tikra veikla. Bendradarbiauti palankioje aplinkoje kalbėdamiesi, aiškindamiesi, ginčydamiesi, svarstydami ir užduodami klausimus, besimokantieji formuoja savo pažinimo struktūras ir įgūdžius (Sahlberg, 2005)²³². A. Shirley pabrėžia, kad socialiniai ir emociniai mokymosi gebėjimai (bendradarbiavimas irgi priskiriamas prie šių gebėjimų) tampa vis svarbesni, nes įprastos, tradicinės funkcijos kinta, atsiranda tokių veiklos sričių ir darbų, kurių nėra neišsivaizdavome²³³.

M. Teresevičienė ir G. Gedvilienė nurodo, kad mokymosi bendradarbiaujant idėja tokia sena, kaip ir pati žmonija²³⁴. Net Sokratas, ieškodamas tiesos, taikė dialogo metodą ir tiesos ieškojo kartu su mokiniais. Kita vertus, šiandienis mokymasis bendradarbiaujant skiriasi nuo Platono laikų ar J. A. Komenskio sampratos (skatino mokinius mokytį vienas kitą). Mokymosi bendradarbiaujant technologija kinta kartu su žmonijos raida.

Anot mokslininkų, kuo anksčiau pradedami ugdyti vaiko bendradarbiavimo gebėjimai, tuo sėkmingiau vyksta jo socializacijos procesas.

Mokymasis bendradarbiaujant mokslo literatūroje apibrėžiamas labai įvairiai. Jis įvardijamas kaip mokymosi strategija, pagrįsta mokymusi mažose grupėse²³⁵, kaip mokymosi technologija, kuri padeda mokiniams įgyti daugiau ir gilesnių akademinų žinių bei ugdo svarbius socialinius gebėjimus, sudaro sąlygas visiems patirti sėkmę.

Kita vertus, A. Helmke pabrėžia, kad bet kokio grupinio darbo dar negalima prilyginti bendradarbiavimu grįstam mokymuisi, nes pastarajam būdinga daugybė esminių požymių²³⁶:

- *Teigiama tarpusavio priklausomybė.* Mokiniai pakaitomis yra atsakingi už mokymo(si) proceso sėkmingumą, ypač kai parenkamos tokios užduotys, kurioms atlikti būtinas funkcijų pasiskirstymas, atliekamų veiksmų sekos nustatymas ir pan. Teigiamos tarpusavio priklausomybės formavimo būdai yra šie: a) nustatomas bendras tikslas (kiekvienas jį pasiekia, jei pasiekia visi); b) kiekvienam

²³² SAHLBERG, P. Kaip suprantamas mokymasis? 2005, p. 8. Prieiga per internetą: <<http://www.mtp.smm.lt/dokumentai/InformacijaSvietimui/KonferencijuMedziaga/200505Sahlberg.doc>>.

²³³ SHIRLEY, A. 5 charts that explain the future of education, 2016 m. gegužės 18 d. Prieiga per internetą: <https://www.weforum.org/agenda/2016/05/5-charts-that-explain-the-future-of-education?utm_content=buffera364a&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer>.

²³⁴ TERESEVIČIENĖ, M.; GEDVILIENĖ, G. Mokymasis bendradarbiaujant. Vilnius: Garnelis, 1999, p. 13.

²³⁵ BENNETT, B.; ROLHEISER-BENNETT, C.; STEVAHN, L. Mokymasis bendradarbiaujant. Vilnius: Garnelis, 2000, p. 60.

²³⁶ HELMKE, A. Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas. Vilnius, AB „Spaustuvė“, 2012, p. 188–189.

grupės nariui skiriama tam tikra funkcija, susijusi su kitų asmenų atliekamomis funkcijomis ir jas papildanti; c) grupė gauna bendrą priemonių komplektą (pvz., visai grupei duodamas vienas straipsnis arba kiekvienas grupės narys gauna reikalingos informacijos dalį); d) grupės nariai modeliuoja hipotetinę situaciją, kaip pasiekti tikslą; e) numatoma vertinimo procedūra.

- *Individuali atsakomybė.* Pakaitomis prisiimama atsakomybė sudaro sąlygas įvertinti kiekvieno asmens indėlį į bendrą darbą. „Kitu atveju atsiranda pavojus, kad kils nepageidaujamų grupinio darbo poveikių, pavyzdžiui, vadinamasis nemokamo pavėžėjimo poveikis, t. y. kai aktyvūs mokiniai jaučiasi išnaudojami, tam tikrais atvejais tai gali būti ir žirklių efekto atsiradimo priežastis: atstumas tarp aktyvių ir pasyvių mokymosi proceso dalyvių vis didėja. Pasak A. Slavino, su tuo galima kovoti, kai aiškiai apibrėžiamas asmeninis kiekvieno grupės nario indėlis, pavyzdžiui, užbaigus grupinį darbą, kiekvienas privalo mokėti pristatyti grupės darbo rezultatus.“²³⁷
- *Būtina sąveika.* Reikia daug socialinių gebėjimų, pavyzdžiui: pakaitomis vykstančio aiškinimo, mėginimų, klausinėjimo. Socialiniai gebėjimai yra ir bendradarbiavimu grįsto mokymosi sąlyga, ir tikslas. Jie būtini siekiant sėkmingai bendrauti ir įgyti abipusio pasitikėjimo vykdant bendrą veiklą, kai grupės nariai vienas kitam padeda, vienas kitą pastebi ir stengiasi kartu aiškintis užduotį, aptikti problemas ir ieškoti jų sprendimo būdų. To pasiekti galima skatinant kiekvieną grupės narį aktyviai dalyvauti grupės veikloje: kalbėti, klausytis, tartis tarpusavyje, atlikti užduotis iki galo.
- *Bendradarbiavimo ypatybės.* Sėkmingam mokymuisi bendradarbiaujant būtina palanki ir pasitikėjimą skatinanti aplinka, bendravimo įgūdžiai, gebėjimas spręsti dalykinius ir asmeninius konfliktus. Tam, kad grupės veikla būtų efektyvi, reikia turėti bendravimo su žmonėmis įgūdžių: išklausti vienas kito nuomonę, aiškiai išsakyti savąją, konstruktyviai spręsti kylančius nesutarimus, prašyti pagalbos ir kt.
- *Grįžtamasis ryšys.* Labai svarbus mokymosi bendradarbiaujant etapas, kai mokiniai išsako ir išklauso nuomones apie bendrą veiklą, jos privalumus ir trūkumus. Be to, svarbūs yra metapazintiniai procesai (ypač stebėseną), ar buvo laikomasi grupės aptartų ir nusistatytų taisyklių, ar pasiekta dalinių tikslų.

Mokymosi bendradarbiaujant organizavimas. Taikant mokymosi bendradarbiaujant technologiją, siekiama trijų svarbiausių mokymo tikslų:

- didesnių laimėjimų: mokymasis bendradarbiaujant ne tik keičia nuostatą laimėti, bet ir duoda naudos kartu besimokantiems nevienodo pažangumo mokiniams;

²³⁷ HELMKE, A. Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas.

- besimokančiųjų tarpusavio santykių pagerėjimo: mokymasis bendradarbiaujant sudaro sąlygas skirtingai besimokantiejiems dirbti kartu, atlikti bendras užduotis ir taikyti apdovanojimo už bendradarbiavimą sistemą, mokytis vieniems kitus suprasti ir pripažinti;
- geresnių bendravimo įgūdžių: besimokantieji įgyja bendradarbiavimo ir bendravimo įgūdžių.

Organizuodamas mokymąsi bendradarbiaujant, mokytojas turi nurodyti tokio mokymosi tikslą, taisykles, taikymo eigą, parengti užduotį, koordinuoti jos vykdymą ir pateikti įsivertinimą ją atlikus.

E. Kjærgaard ir R. Martinėnienė rekomenduoja prieš pradedant mokymąsi bendradarbiaujant nuolat matyti bendradarbiavimo susitarimus (pvz., pakabinti klasėje), arba pasirengti juos grupėse prieš pradedant mokymosi veiklą²³⁸. Šie autoriai, remdamiesi daniška patirtimi, rekomenduoja mokiniams pateikti klausimų ir skirti laiko rasti atsakymams bei susitarti dėl bendradarbiavimo sampratos. Pavyzdžiui: kaip pasieksite, kad kiekvienas grupės narys dalyvautų veikloje? ką darysite, jeigu vienas narys nuolat dominuos ir kalbės už kitus? kaip atskirsite konstruktyvią kritiką ir užtikrinsite, kad į ją nebūtų priešišškai reaguojama? ką darysite, kad prasmingai dirbtumėte ir nenukryptumėte nuo temos? kaip planuosite veiklos laiką? kaip bendrausite su kitų grupių nariais? ko tikėtės iš mokytojo?

A. Helmke (2012)²³⁹ nurodo, kad mokymasis bendradarbiaujant dažniausiai vyksta tokia tvarka²⁴⁰:

- iš pradžių abu mokiniai perskaito nurodytas teksto ištraukas;
- pirmasis mokinys pateikia perskaityto teksto santrauką, o antrasis – klausosi;
- antrasis mokinys papildo, nurodo klaidas ar praleistą informaciją;
- norėdami suvokti teksto esmę ir ją geriau įsiminti, abu mokiniai dirba kartu;
- kita teksto ištrauka nagrinėjama pasikeitus funkcijomis (t. y. pirmasis mokinys elgiasi kaip antrasis ir priešingai).

Mokiniai neretai turi mažai mokymosi bendradarbiaujant patirties ir gali manyti, kad bet kokią pasisėdėjimą ir kalbėjimąsi arba bendrą veiklą galima vadinti mokymusi bendradarbiaujant. Per mokymosi bendradarbiaujant pamoką svarbiausios mokytojo funkcijos yra šios: nuspręsti, koku pagrindu bus sudaromos bendradarbiaujančios grupės; padėti mokiniams dirbti kartu, grupėmis, o pastarosioms – atlikti savo darbą²⁴¹.

²³⁸ KJÆRGAARD, E.; MARTINĖNIENĖ R. Penki sveikiniai demokratijai. Danija: FREKA, 1996, p. 72.

²³⁹ HELMKE, A. Pamokos kokybė ir mokytojo profesionalumas: diagnostika, vertinimas, tobulinimas.

²⁴⁰ *Ibid.*, p. 186.

²⁴¹ MIŠKINIENĖ, M.; PETKEVIČIENĖ, A. Mokymosi bendradarbiaujant galimybių taikymas per technologijų pamokas. *Pedagogika*, 97, 7–77, 2010, p. 76.

Grupės gali būti homogeniškos (panašios dalyvių ypatybės), heterogeniškos (skirtingos dalyvių ypatybės). Grupės narių tarpusavio priklausomybė kuriama:

- aplinkos pagrindu – grupė turi atskirą sėdėjimo ir veiklos vietą;
- tapatinimosi pagrindu – grupė turi savo pavadinimą, šūkį, ženklą ir t. t.;
- tikslo pagrindu – grupei skirta užduotis, kai reikia bendrai ko nors pasiekti;
- priemonių pagrindu – grupė turi bendrų priemonių;
- funkcijos pagrindu – kiekvienas grupės narys turi tam tikras pareigas, kurios papildo viena kitą ir yra būtinos sėkmingam grupės darbui;
- išorės veiksmų pagrindu – grupės darbą riboja išoriniai veiksniai;
- skatinimo pagrindu – grupė iš anksto žino, kad gaus paskatinimą, jei visi jos nariai pasieks iškeltą tikslą;
- nuoseklumo pagrindu – grupė privalo laikytis tam tikros veiksmų sekos, kad galėtų atlikti užduotį;
- varžymosi pagrindu – grupės siekia nurungti kitas grupes arba įveikti jiems iškeltą iššūkį;
- modeliavimo pagrindu – norint atlikti grupės užduotį, reikia kartu rasti pateiktos situacijos sprendimą²⁴².

Mokytojas turi atlikti įvairias funkcijas: įkvėpėjo, drąsintojo, padėjęjo, vertintojo, pavyzdžio, stebėtojo, tyrėjo, vykdytojo, režisieriaus, iniciatoriaus, organizatoriaus, planuotojo, patarėjo, dalyvio, palaikytojo²⁴³. Metodinėje literatūroje galima rasti įvairių, gana panašių mokymosi bendradarbiaujant organizavimo modelių, vienas išsamiausių pateikiamas 6 paveiksle.

Remiantis mokymosi bendradarbiaujant modeliais, nustatomi šio mokymosi etapai:

1. Suformuojamos mokinių grupės.
2. Išsiaiškinami lūkesčiai, mokymosi bendradarbiaujant esmė (jei žino, reikėtų priminti).
3. Pateikiamos ir išaiškinamos užduotys, konkrečiai įvardijant tikslą, bei nurodoma, kodėl būtina jas atlikti.
4. Numatoma darbo eiga.
5. Nuosekliai ir aiškiai nustatomi individualaus darbo etapai ir jų trukmė. Galima patarti, pavyzdžiui, kokias priemones rekomenduojama taikyti.
6. Praėjus numatytam laikui, reikėtų patikrinti, ar mokiniai suprato užduotį.
7. Būtina stebėti individualų mokinių darbą iki sutarto laiko pabaigos.
8. Nurodoma grupinio darbo pradžia ir primenama, kokių grupinio darbo rezultatų tikimasi, nustatoma šio etapo trukmė.
9. Sutariama, kad visi grupės nariai rimtai žiūrės į savo veiklą, ir perspėjama dėl galimybės patikrinti jų įsitraukimą į grupės veiklą, pavyzdžiui, kiekvienas gali tikėtis būti pakviestas aptarti savo grupės darbo rezultatų (pagal atsitiktinumo principą).

²⁴² BENNETT, B.; ROLHEISER-BENNETT, C.; STEVAHN, L. Mokymasis bendradarbiaujant, p. 60.

²⁴³ TERESEVIČIENĖ, M.; GEDVILIENĖ, G. Mokymasis bendradarbiaujant, p. 79.

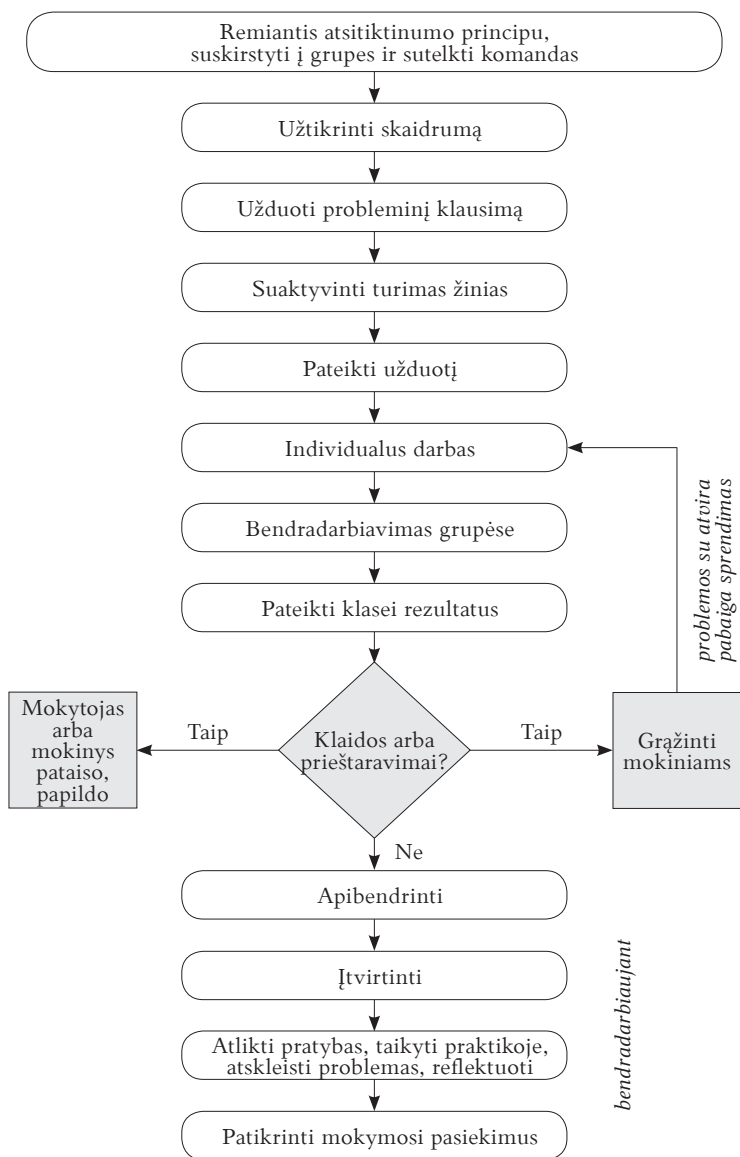
10. Mokytojas turi pasirinkti, kokią funkciją atliks mokinių darbo grupėje metu, – ar nesikiš į jų veiklą, ar išitrauks: konsultuos bendradarbiaujančias grupes, atsakinės į mokinių klausimus ir pan.

11. Praėjus numatytam laikui, reikėtų patikrinti, ar mokiniai suprato užduotį.

12. Grupės pakviečiamos pateikti bendros veiklos rezultatų.

13. Organizuojama veiklos refleksija.

14. Apibendrinami rezultatai.

6 paveikslas. Mokymosi bendradarbiaujant organizavimas²⁴⁴

²⁴⁴ BRUNING, L.; SAUM, T. Mokymasis bendradarbiaujant. Prieiga per internetą: <www.iqesonline.lt>.

Organizuojant mokymąsi bendradarbiaujant, galima taikyti įvairius mokymo(si) metodus, kaip antai: bokštas, bendras piešinys, abipusis mokymasis, ekspertų metodas (angl. *jigsaw*), arba durstinys (kompozicija), mokymasis drauge (grupėse), grupinis tyrimas, mozaika, ketvertas, „sakyk ir klausk“, apskritasis stalas, „suk ratą“, galvosūkis–paradoksas, reklama, debatai ir kt.

Metodinėje literatūroje nurodoma, kad mokymasis bendradarbiaujant yra vertingas dėl šių dalykų:

- mokytojo vadovaujami besimokantieji įtraukiami į individualias studijas;
- pratybos, žaidimai ir kiti metodai suteikia besimokantiems galimybę atskleisti įvairius savo gebėjimus;
- mokiniai gali rodyti iniciatyvą, prisiimti atsakomybę ir planuoti, spręsti problemas, priimti sprendimus bei efektyviai komunikuoti;
- suteikiama galimybė įtraukti į veiklą ir padrąsinti silpnai motyvuotus besimokančiuosius;
- mokiniai išmoksta taktiškai, argumentuotai reikšti savo nuomonę ir ją pagrįsti;
- ugdoma atsakomybė už savo individualią ir grupinę veiklą;
- silpnai motyvuoti besimokantieji gali pageidauti „laisvės“, atsiribodami nuo į juos orientuotų mokymo strategijų, kaip galimybės kuo mažiau dirbti;
- ugdomas kūrybingumas;
- įgyjama darbo organizavimo gebėjimų;
- suteikiama galimybė pasireikšti ne tik lyderiams.

Remiantis užsienio ekspertų patirtimi, mokyklų vertinimo agentūros interneto puslapyje²⁴⁵ nurodoma, kodėl mokymasis bendradarbiaujant naudingas mokytojui. Toks mokymasis yra veiksmingas dar ir dėl to, kad pateikia praktiškai patikrintų atsakymų į klausimą, kaip palengvinti mokytojų darbą:

- Mokslo tyrimais buvo nustatyta, kad mokinių gebėjimai ypač pagerėjo šiose srityse: skaitymo ir rašymo, pasiruošimo padėti kitam, matematikos, kritinio mąstymo, gebėjimo komunikuoti žodžiu, atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimo.
- Palengva diegiamos bendradarbiavimu pagrįstos mokymosi formos lemia didesnę visų mokinių mokymosi sėkmę, skatina gerus tarpusavio santykius ir gerokai prisideda prie gero klasės mikroklimato kūrimo.
- Sėkmingi mokymosi procesai stiprina mokinių savivertės jausmą, savidiscipliną ir pasitikėjimą savo gebėjimais. Pagerėja mokinių psichinė savijauta, o kartu ir visos mokyklos, kaip bendros mokymosi ir darbo vietos, sveikatingumas.

²⁴⁵ Prieiga per internetą: <<https://iqesonline.lt/?id=43a741ab-441e-a138-8254-ab695f9bb845>>.

- Laikui bėgant mokiniai išmoka savarankiškiau dirbti ir mokytis, dėl to sumažėja mokytojų nuolat juntama įtampa dėl „privalėjimo duoti“.
- Mokiniais parodoma, kaip sėkmingai savarankiškai dirbti. Jie įgyja vis daugiau pasitikėjimo, kad geba patys reguliuoti savo mokymąsi. Kuo daugiau metodinių, dalykinių, socialinių ir asmeninių kompetencijų jie įgyja sistemingomis pratybomis, tuo mažiau jiems reikia mokytojų nurodymų, pagalbos ar priežiūros.
- Skatinamas teigiamas mokinių požiūris į mokytojus, mokyklos vadovus ir kitą mokyklos personalą, o mokytojų – į mokinius.
- Mokykloje sukurama bendradarbiavimo ir paramos atmosfera. Mokiniai išsiugdo atsakomybę vienas kitam. Mokymasis bendradarbiaujant daro teigiamą įtaką mokyklos mikroklimatui ir integralumui.
- Skatinami teigiami vaikų ir jaunuolių, kilusių iš skirtingos kultūrinės bei socialinės aplinkos, tarpusavio santykiai.
- Mokytojams suteikiama galimybė vienu metu paskatinti daugelio mokinių aktyvumą. Vykstant darbui grupėse mokytojai gali stebėti mokinių mokymosi bei socialinę elgseną ir, esant reikalui, jiems padėti.
- Kuo geriau mokiniai išmoka mokytis bendradarbiaudami tarpusavyje ir atsakingai dirbti, tuo dažniau jie imasi pagalbininkų ir auklėtojų funkcijos, t. y. patys pasirūpina, kad būtų ramiai dirbama ir vyrautų palanki, disciplinuota darbo atmosfera.

Taikymo rekomendacijos. Organizuoti mokymąsi bendradarbiaujant nelengva, nes mokiniai dažniausiai ne iki galo suvokia, koks yra svarbus individualus pasiruošimas, ir iš karto padeda kalbėtis tarpusavyje (tokiu atveju kalbėjimas tampa ne toks prasmingas). Vadinasi, besimokantiejiems būtina pabrėžti, kad už bendrą veiklą visada yra svarbesnis individualus darbas. Sėkmingą mokinių bendradarbiavimą padeda užtikrinti mokymosi bendradarbiaujant etapų nustatymas.

„Norint, kad mokymasis bendradarbiaujant pasiektų tikrąjį savo veiksmingumo laipsnį, jis turi peraugti į mokymosi kultūrą. Tam nepakanka kartkartėmis taikyti mokymosi bendradarbiaujant metodus, reikia iš pagrindų pertvarkyti pamoką. Tokiai mokymosi kultūrai priskirtinos skaidrios bei nuosekliai įgyvendinamos taisyklės, kuriomis vadovaujasi prie mokymosi bendradarbiaujant įpratusios mokymosi grupės ar klasės: tai reiškia, jog individualaus darbo metu nesikalbama, o bendradarbiaudami mokiniai kalba taip tyliai, kad jų nesuprastų sėdintieji prie gretimo stalo (jau vien dėl šios kompetencijos stygiaus mokymasis bendradarbiaujant gali patirti nesėkmę). Kitas mokymosi bendradarbiaujant kultūros aspektas – raštiškas individualaus darbo rezultatų fiksavimas, nes tik tai leidžia mokytojui ir kitiems grupės nariams suprasti, jog tikrai visi dirba ir bus pajėgūs prisidėti prie grupės rezultato. Mokymosi bendradarbiaujant metu mokiniai žino, jog kiekvienas jų gali būti pakviestas pristatyti savo grupės rezultatus plenumė. Todėl jie įsitraukia į darbą grupėje, siekdami įsisavinti rezultatus, ir neperleidžia savo darbo kitiems grupės nariams. Be to, mokytojas dažnai paskiria laiką, per kurį reikia atlikti individualų ar grupinį darbą, kad mokiniai dirbtų susikauptę bei kryptingai. Reikia šiek tiek patirties, kad nepaskirti tam nei per daug, nei per mažai laiko. Individualaus ar grupinio darbo metu mokytojas gali pasivaikščioti po klasę ir pasitikrinti, ar pakankamai laiko skyrė užduočiai atlikti, o įsitikinęs, jog jo nepakanka, laiką pratęsti.“²⁴⁶

²⁴⁶ BRUNING, L.; SAUM, T. Mokymasis bendradarbiaujant.

Svarbu laikytis šių nuostatų:

1. Grupei pateikti tokio sudėtingumo užduočių, kad visi jos nariai įstengtų jas atlikti, bet pranoktų mokinių turimų žinių lygį ir verstų juos gilintis į temą, ją analizuoti ir reflektuoti.

2. Užduotis turėtų būti įdomi, motyvuojanti ir skatinanti mokinius apgalvoti mokomąją medžiagą.

3. Svarbu įsitikinti, ar visi mokiniai suprato užduotį. Nesėkmė dažniausiai patiriama dėl to, kad mokiniams yra neaiškus užduoties tikslas ar veikla, kurią reikia atlikti. Taigi „<...> rekomenduojama pakartoti užduotį, taikant trijų žingsnių schemą „galvoti–aptarti–pristatyti“: kiekvienas trumpai apgalvoja, ką jam teks tuoj su kuo ir per kokią laiką atlikti ir koks yra to tikslas. Po to pasikalbama apie tai porose. Tuomet paprašoma vieno jūsų dar kartą visiems paaiškinti užduotį. Tai atims tik 1–2 minutes, bet būsite tikri, kad visi žino, ką privalo daryti. Jeigu pagalvosite apie tai, kiek laiko prarandama pamokos metu dėl to, jog mokiniai nesupranta užduoties, bus aišku, koks naudingas šis būdas mokymosi proceso eigai“²⁴⁷.

Kaip apibūdintumėte mokymąsi bendradarbiaujant?

Kaip organizuoti mokymąsi bendradarbiaujant?

Išvardykite mokymosi bendradarbiaujant etapus.

Kaip kurti grupės narių tarpusavio santykius?

Kokius mokymo(si) metodus rinksitės organizuodami mokymąsi bendradarbiaujant? Kodėl?

Pasirinkite temą ir parenkite mokymosi bendradarbiaujant organizavimo modelį, pagal kurį būtų galima vykdyti realų ugdymo procesą.

Užduotis

2.4. Problemomis grįstas mokymas(is)

Z kartos mokiniai mokosi kitaip, nei ankstesniųjų kartų. Jiems patinka kūrybinis, problemų sprendimu grindžiamas mokymasis. Kodėl? Manoma, kad pakitusi šių mokinių smegenų struktūra – Z kartos asmenų labiau išsivysčiusios smegenų sritys, atsakingos už vizualios informacijos valdymą. *Pečiuliauskienė, Valantinaitė, Malonaitienė, 2013*²⁴⁸

Samprata ir aktualumas. XX a. pab. ir XXI a. prad. problemomis grįstas mokymas(is) įvardijamas kaip pažangi didaktikos kryptis, inovatyvi mokymo(si) technologija. Toks mokymas(is) pradėtas taikyti biomedicinos mokslams, bet istorinės jo šaknys kur kas gilesnės – siekia XX a. pradžią (žr. 3 lentelę).

²⁴⁷ *Ibidem.*

²⁴⁸ PEČIULIAUSKIENĖ, P.; VALANTINAITĖ, I.; MALONAITIENĖ, V. Z karta: kūrybingumas ir integracija. Vilnius: Edukologija, 2013, p. 8.